

Аналіз результатів участі учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти Чернігівської області у зовнішньому незалежному оцінюванні з української мови у 2018 році

За даними Київського регіонального центру оцінювання якості освіти у 2018 році 8308 випускників різних типів навчальних закладів Чернігівщини взяли участь у зовнішньому незалежному оцінюванні з української мови. Результати свідчать, що 12,3% з них отримали менше 100 балів, не подолавши мінімальний поріг, кожний п'ятий учасник отримав від 100 до 120 балів, кожний 8-9 учень – від 180 до 200 балів.

Зовнішнє незалежне оцінювання з української мови учнів ЗПО відбувалось цього рік уперше і стало неабияким випробуванням для викладачів та учнів при підготовці і написанні тестів, для відповідальних осіб у навчальних закладах – при проведенні організаційних заходів.

Із 962 учнів ЗПО, зареєстрованих на проходження ЗНО, 37 тестування не пройшли з різних причин, половина з них не з'явилась на пункти без поважної причини. Лише учні Сокиринського та Дігтярівського професійних аграрних ліцеїв були доставлені до пунктів тестування у повному складі.

Таким чином за попередніми даними у ЗНО з української мови взяли участь 925 випускників закладів професійної освіти області. Саме через це, як зазначено у коментарях щодо загальних результатів ЗНО, відзначається, що цьогоріч вони знизились порівняно з минулим роком.

Інтернет-видання опублікували рейтинг міст і обласних центрів України за загальними результатами ЗНО 2018 року. Усі рейтингові таблиці переважно очолюють населені пункти західної України.

Міста нашої області, де проходили ЗНО учні закладів професійної освіти, у цьому рейтингу розмістились таким чином: 56 місце із 382 зайняли Прилуки, 146 – Сновськ, 148 – Чернігів, 152 – Ніжин, 233 – Мена, 297 – Носівка, 376 – Ічня. У рейтингу обласних центрів серед 23 міст Чернігів розмістився на 17 місці, опустившись на три позиції порівняно з 2017 роком.

Протягом усього періоду підготовки та проходження учнями ЗНО навчальні заклади звітували про кількість його учасників та результати. Слід зазначити, що дані звітних матеріалів наших навчальних закладів та КРЦОЯО суттєво відрізняються. Так, за останніми звітами ЗПО у зовнішньому незалежному оцінюванні з української мови взяли участь 879 випускників. З них початковий рівень навчальних досягнень продемонстрували 54,1% учасників, лише 2,9% (27 учнів) – достатній рівень. За шкалою 100-200 балів 44,2% наших учнів не подолали мінімальний поріг, 42,5% - отримали 100-120 балів, всього 2 учні – 160-180 балів. Результати участі учнів закладів професійної освіти Чернігівської області в розрізі навчальних закладів подані у наведеній нижче таблиці.

**Інформація про участь учнів ЗПО Чернігівської області у ЗНО
з української мови у 2018 році**

ЗПО, в яких здобувається повна загальна середня освіта	Загальна кількість випускників 2017- 2018 н. р., які здобувають повну загальну середню освіту	Загальна кількість випускників 2017- 2018 н. р., які взяли участь у ЗНО	Кількісні результати ЗНО: високий рівень; достатній рівень; середній рівень; початковий рівень; не склали			
			П	С	Д	В
СнВПУЛГ	91	86	64/70,0	17/22,0	5/8,0	
ЧВПУ	65	65	29/40,0	33/55,4	3/4,6	
ЧПБЛ	127	125	78/60,0	46/38,0	1/2,0	
ЧПЛЗТ	161	154	66/41,5	80/52,6	8/5,9-	
ЧПЛП	103	101	36/33,0	61/62,0	4/5,0	
ППЛ	40	40	14/32,0	25/65,0	1/3,0	
НПЛПС	19	14	10/71,4	4/28,6	-	
ДПАЛ	32	32	24/72,0	8/28,0	-	
НПАЛ	66	64	37/55,0	26/43,5	1/1,5	
КПАЛ	47	45	27/58,0	17/40,0	1/2,0	
СосПАЛ	63	61	43/71,5	16/25,2	2/3,3	
СокПАЛ	22	19	11/57,9	7/36,8	1/5,3	
ІПАЛ	40	37	21/54,0	16/46,0	-	
ПТУ №33	39	36	15/41,7	21/58,3	-	
Всього	915	879	475 54,1%	377 43,0%	27 2,9%	0%

Як видно з таблиці, найменш підготовленими до ЗНО виявились учні Ніжинського професійного ліцею побуту та сервісу, Дігтярівського та Ічнянського професійних аграрних ліцеїв, ПТУ №33, де жоден учень не показав достатнього рівня знань з української мови. Найменше учасників, які практично не справились з тестами, було серед учнів Прилуцького професійного ліцею, Чернігівських професійних ліцеїв побуту та залізничного транспорту, Чернігівського вищого професійного училища.

На жаль, результати участі випускників закладів професійної освіти Чернігівщини у ЗНО з української мови виявились значно нижчими від річних оцінок та результатів діагностичної контрольної роботи, яку вони виконували на I курсі. Виявляється знання учнів з української мови навчання у ЗПО не покращилось, а, навпаки, прийшовши навчатись на перший курс у 2015 році, учні мали кращі навчальні досягнення ніж на випуску. І хоча за результатами ЗНО у Чернігівських професійних ліцях будівельному та залізничного транспорту, Дігтярівському та Ніжинському професійних аграрних ліцях на 1-11%% учнів менше отримало оцінки початкового рівня у порівнянні з результатами діагностичних робіт, а у Куликівському ПАЛ кількість таких учнів зменшилась на 24%, та, навпаки, різниця у +30% склала у Сновському ВПУЛГ, у +32% – в Сосницькому ПАЛ, у +37% – в Ічнянському ПАЛ.

Пояснити це досить складно. Адже у закладах професійної освіти працюють переважно досвідчені викладачі української мови, фахівці своєї справи, які,

ідучи в ногу з часом, використовують у навчальному процесі активні методи та інноваційні освітні технології. Вони, в більшості, здійснюють диференційований та індивідуальний підхід до учнів як у навчальній, так і у позаурочній роботі, заохочуючи їх до якісного вивчення предмета, використовуючи створений у кабінетах необхідний навчально-методичний комплекс, який постійно удосконалюється.

Тим не менш пояснень цьому невітальному факту може бути, як мінімум, три. По-перше, діагностична контрольна робота з української мови серед першокурсників 2015 року, які цьогогоріч складали ЗНО, була проведена у формі диктанту, з яким вони, вочевидь, справились більш успішно ніж з тестами. Аби виправити ситуацію тест діагностичної контрольної роботи в цьому році складено на зразок тестів ЗНО. По-друге, не секрет, що у старшокласників, особливо тих, хто приходить до закладів професійної освіти, втрачається інтерес до вивчення загальноосвітніх предметів, в тому числі й мови. Вони зосереджуються на професійному навчанні. І по-третє, лише одиниці випускників ЗПО планують у подальшому здобувати вищу освіту, а отже до ЗНО ставляться як до непотрібної їм процедури і не готуються до нього з повною відповідальністю й наполегливістю.

Звичайно ці міркування жодною мірою не знімають відповідальності з викладачів за результати їхньої роботи. Тому їм та керівництвам навчальних закладів необхідно зробити правильні висновки із ситуації, що виникла в цьому році, оскільки новий навчальний рік додає ще одну проблему – підготовку третьокурсників до участі у ЗНО 2019 року вже з двох предметів: з української мови та математики, одного з найскладніших для учнів ЗПО предметів.

Отже, викладачам української мови та математики вже на початку навчального року необхідно продумати і розробити систему ефективної підготовки випускників до участі у ЗНО-2019; методичним службам (як обласній, так і навчальних закладів) створити необхідне інформаційне середовище для учасників навчального процесу та надавати підтримку слухним ініціативам педагогів; керівництвам закладів професійної освіти встановити постійний і результативний контроль за здійсненням викладачами ґрунтовної підготовки учнів до участі у зовнішньому незалежному оцінюванні 2019 року.

***Лабораторія методичного забезпечення
загальноосвітньої підготовки НМЦ ПТО***

вересень 2018 р.